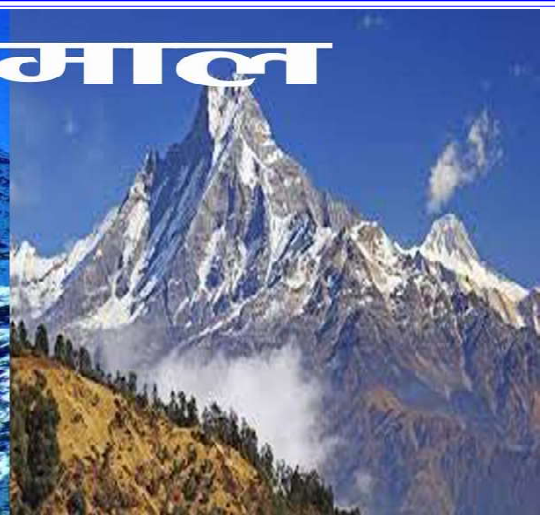
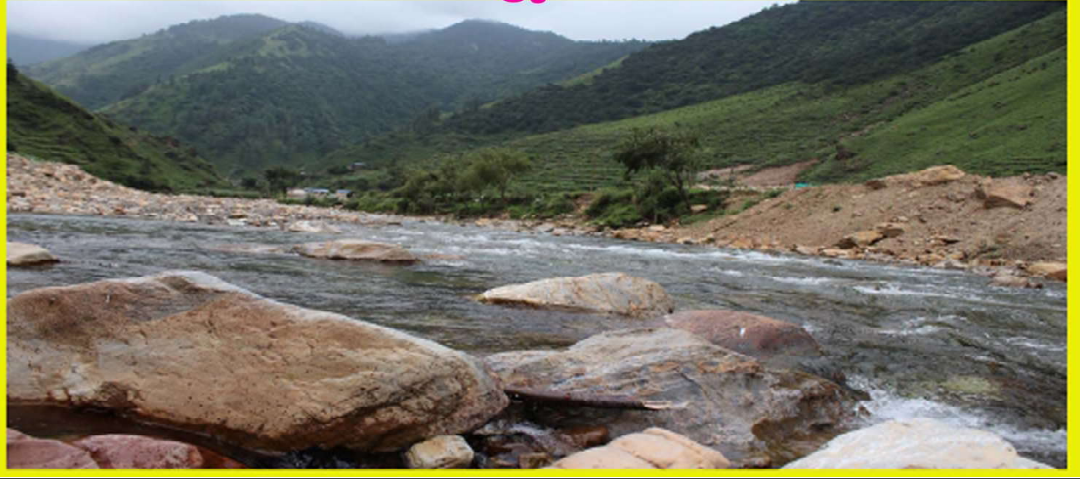

पुथा हिमाल

उत्तरगङ्गा नदी

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को

वार्षिक बजेट वक्तव्य

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

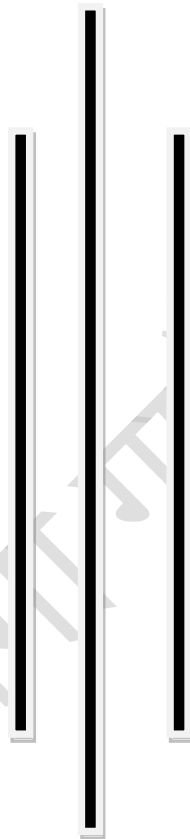
तकसेरा, रुकुम (पूर्वी भाग)

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

पेश मिति : २०८१।०३।०५ गते

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री भुपेन्द्रा बुढा ज्यूले दोस्रो गाउँसभाको
१८ औं अधिवेशनमा प्रस्तुत गर्नु भएको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को

वार्षिक बजेट कार्यक्रम

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय तकसेरा, रुकुम (पूर्वी भाग)

लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

बजेट पेश मिति : २०८१ साल असार ९ गते

सभाबाट अनुमोदन (पारित) मिति : २०८१ साल असार २३ गते

प्रमाणीकरण मिति : २०८१ साल असार ३० गते

पुथा उत्तरगङ्गा गाउँसभाका अध्यक्षज्यू,

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

राष्ट्रसेवक कर्मचारी, पत्रकार तथा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु र आम पुथा उत्तरगङ्गाबासी आमा बुवा, दाजु-भाई तथा दिदी-बहिनीहरु,

१. यस गरिमामय सभा समक्ष बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु,
२. यस अवसरमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल निर्माणका लागि नेपाली जनताले पटक-पटक गर्दै आएका जनयुद्ध, जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष लाई सस्मरण गर्दै नेपालको सार्वभौमिकता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधिनता, स्वाभिमान, राष्ट्र हित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति उच्च सम्मान गर्दै भावपूर्ण श्रदाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै, घाईते, अपाङ्ग, बेपत्ता योद्धाहरुको अतुलनीय योगदानको उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु,
३. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, सोह्रौं आवधिक योजना, दिगो विकासका लक्ष्य एवं अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धता, संघीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, यस गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, आवधिक योजना तथा सभाका सदस्यज्यू र सरोकारवालाबाट प्राप्त सुझाबलाई मनन गर्दै आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को बजेट तर्जुमा गरेको छु,
४. मुलुकको अर्थतन्त्रमा देखिएका समस्या एवम् चुनौतिलाई सम्बोधन गर्दै अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउने, निजी क्षेत्रको मनोबल उच्च पार्ने र उच्च, दिगो एवम् फराकिलो आर्थिक वृद्धि सहितको सबल अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने तर्फ आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम निर्देशित गरेको छु। आमजनताको विकास र समृद्धिको चाहनालाई सम्बोधन गर्ने तथा सीमान्तकृत एवम् पछाडि परेका वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदायलाई आर्थिक लाभको पहुँचमा पुऱ्याउने तर्फ बजेट लक्षित गरेको छु,
५. आगामी बजेट समृद्धि, सुशासन र सामाजिक न्याय कायम गर्न लक्षित हुनेछ । प्रतिस्पर्धी क्षमता तथा तुलनात्मक लाभ उच्च भएका उत्कृष्ट कृषक, उत्कृष्ट प्रतिभा भएका युवाहरुलाई स्थानीय तहभित्रै आर्थिक गतिविधिमा आबद्ध हुन अभिप्रेरित गर्ने, उद्यमशीलता विकास गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्ने, सार्वजनिक सम्पत्तिको जगेर्ना गर्ने तथा स्थानीय स्रोत र साधनको प्रभावकारी एवम् परिणाममुखी परिचालन गर्ने दिशामा बजेट उन्मुख रहेको छ,
६. नेपाल सरकारको “समृद्ध नेपाल:सुखी नेपाली” हुने दीर्घकालीन सोच र राष्ट्रिय आकांक्षा एवम् लुम्बिनी प्रदेश सरकारको “समृद्ध प्रदेश:खुसीजनता” र दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण गर्दै पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको “समृद्ध पुथा उत्तरगङ्गा हाम्रो एकता; सुसंस्कृत र खुसी जनता”हुने दीर्घकालीन सोच र स्थानीय जनताको विकासको चाहनालाई परिपूर्तिगर्न समग्र पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीन विकासको यस अभियानमा हातमा हात मिलाइ सहयोग गर्न म सम्पूर्ण नीजि तथा सहकारी क्षेत्र एवम् राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरुलाई आह्वान गर्दछु,
७. आधारभुत र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको पहुँच, निशुल्क र गुणस्तरीय आधारभुत शिक्षा, कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भरता, सामाजिक न्याय तथा समानता सहितको समाज, विकासका आधारभुत आवश्यकताको परिपूर्ति, स्वच्छ र स्वस्थ वातावरण एवम् संचार तथा उर्जामा नागरिकको पहुँच लगाएतका विषयहरु यस गाउँपालिकाका

प्रमुख आवश्यकताहरु हुन् । यी सबै विषयहरुलाई प्राथमिकतामा राखेर मैले आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेट तयार पारेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस गाउँपालिकाको विद्यमान आर्थिक स्थिति र चालु आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनको समीक्षा र संशोधित अनुमान सङ्क्षेपमा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

८. चालु आर्थिक वर्षमा संघीय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान वापत रु. १० करोड ६ लाख र राजश्व बाँडफाँटबाट रु. ९ करोड ९३ लाख १६ हजार ५ सय प्राप्त हुने लक्ष्य रहेकोमा ज्येष्ठ मसान्तसम्म वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ ७ करोड ४५ लाख ५४ हजार ६ सय ६० प्राप्त भएको छ भने राजश्व बाँडफाँट तर्फ रु. ७ करोड ३५ लाख ६३ हजार ९ सय ६९ रुपैया ६२ पैसा मात्र प्राप्त भएको छ । यसैगरी संघीय सरकारबाट हस्तान्तरण हुने सशर्त अनुदानमा केही थप भई रु. २३ करोड १६ लाख र विशेष अनुदान वापत लक्ष्य अनुरूप नै रु. ५५ लाख प्राप्त भएको छ । संघिय समपूरक अनुदान तर्फ ८० प्राप्त भएको छ ।
९. यस्तै लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान बापत रु. ७३ लाख २९ हजार र राजश्व बाँडफाँट रु. ४७ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा ज्येष्ठ मसान्तसम्म समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ५४ लाख ९६ हजार ७ सय ५० रुपैया प्राप्त भएको छ भने राजश्व बाँडफाँट रु. ३५ लाख ४३ हजार ८ सय ५ रुपैया मात्र प्राप्त भएको छ । लुम्बिनी प्रदेश सरकारकै समपुरक अनुदानतर्फ रु. १ करोड अनुमान गरिएकोमा लक्ष्य अनुरूप रु ५० लाख मात्र प्राप्त भएको छ भने विशेष अनुदानतर्फ ३० लाख अनुमान गरिएकोमा ११ लाख ६७ हजार मात्र भएको छ भने लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट शसर्त अनुदान तर्फ १ करोड १४ लाख ५० हजार अनुमान गरिएको जेष्ठ मसान्त सम्म ४८ लाख ९३ हजार मात्र प्राप्त भएको छ ।
१०. यसैगरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानीतर्फ आन्तरिक श्रोत र गत आवको मौज्जात गरी १ करोड २२ लाख ५५ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा जेष्ठ मसान्तसम्म रु. ६४ लाख ३७ हजार ४ सय ९९ रुपैया ३९ पैसा मात्र अर्थात झण्डै ५३ प्रतिशत रकम प्राप्त भएको छ ।
११. यसरी समग्रमा चालु आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को जेठ मसान्तसम्ममा लक्ष्य अनुसारको कुल बजेट रकम रु. ४९ करोड ४२ लाख ५० हजार ५ सय मध्ये रु ४० करोड ९७ लाख ५८ हजार ४ सय ३४ रुपैया ९० पैसा मात्र आम्दानी भएकोमा चालुतर्फ रु. २२ करोड ५८ लाख २३ हजार २ सय २५ रुपैया ४८ पैसा अर्थात ६१.८८ प्रतिशत खर्च भएको छ भने पूँजीगत तर्फ रु ४ करोड ७३ लाख ५३ हजार ८ सय ३५ रुपैया अर्थात ३६.६ प्रतिशत खर्च भएको छ । यसरी समग्रमा हेर्दा जेष्ठ मसान्त सम्म चालु खर्च करिव ६१.८८ प्रतिशत र पूँजीगत खर्च करिव ३६.६ प्रतिशत गरी कुल जम्मा खर्च प्रतिशत ५५.२७ प्रतिशत रहेको छ भने गत आ.व.को खर्च अनुमान गर्दा चालु आ.व. को असार मसान्त सम्म ८२.५ प्रतिशत कुल खर्च हुने अनुमान गरिएको छ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१२. मैले पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकामा सर्वाङ्गीण क्षेत्रको समानुपातिक विकास मार्फत जनताको जीवनस्तर सुधार गर्न हाम्रो सामु रहेका मुख्य चुनौतीहरुलाई यस प्रकार पेस गरेको छु :

- भौगोलिक बनावट धेरै नै ठूलो साथै संघ तथा प्रदेशबाट प्राप्त हुने अनुदान एवम् गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्वको आकार ठूलो हुनु, हरेक वडाहरुमा सडक संजालको पहुँच हुनु ।
- विश्वव्यापी आर्थिक परिदृश्य तथा राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा शिथिलता उत्पन्न भई यस गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रमा समेत दबावमा रहेको स्थिति छ । आयोजनाको पूर्व तयारी र प्राथमिकीकरण नगरी साधन स्रोत विनियोजन गर्ने प्रवृत्ति रहेको र

कार्यान्वयन पक्ष कमजोर रहेको छ तसर्थ स्रोत साधनको समुचित परिचालनमार्फत सार्वजनिक खर्चलाई उपलब्धिमुलक र नतिजामुखी बनाई समावेशी, उच्च, दिगो र फराकिलो आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने चुनौती हाम्रो सामु रहेको छ ।

- प्रविधिमैत्री शैक्षिक पूर्वाधार एवम् दक्ष र योग्य शैक्षिक जनशक्तिको अभावमा गाउँपालिकाको बजेट पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन हुनु ।
- चालु आर्थिक वर्षको राजश्व सङ्कलन तथा प्राप्ति लक्ष्य भन्दा निकै कम रहेको छ । राजश्व प्रणालीमा सुधार, चुहावट नियन्त्रण र करको दायरा विस्तार गरी राजश्व परिचालन वृद्धि गर्नु चुनौतिपूर्ण रहेको छ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुको कमजोर भौतिक संरचना, जनशक्तिको अभाव र आधुनिक स्वास्थ्य औजार उपकरणहरुको अभाव हुनु ।
- युवाहरुलाई वैदेशिक रोजगारीमा जानबाट रोकी गाउँपालिकाभित्रै कृषि उत्पादनमा लाग्न प्रोत्साहित गर्न नसकिनु ।
- बालविवाह, बहुविवाह, जातीय तथा लैङ्गिक भेदभाव तथा अन्य विभेदहरुको अन्त्य गर्नु ।
- गाउँपालिकाका हरेक क्षेत्रहरुमा इन्टरनेट र फोन सेवा विस्तार गर्नु ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई चुस्त, दुरुस्त र अद्यावधिक गर्दै प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गर्नु ।

१३. माथि उल्लेखित थुप्रै चुनौती लाई अवसरको रुपमा मनन गर्दै विभिन्न विकास निर्माणका कार्यहरुमा सरकारी, निजी, सहकारी को साझेदारीमा लगानी विस्तार गरी उत्पादन, उत्पादकत्व र रोजगारीका अवसर बढाई आर्थिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विस्तार गरी "समृद्ध पुथा उत्तरगङ्गा हाम्रो एकता; सुसंस्कृत र खुसी जनता" को दीर्घकालिन सोच साकार पार्न आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ का लागि बजेटका उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छनः

- अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाई फराकिलो, दिगो र समावेशी आर्थिक वृद्धि हासिल गरी समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्ने,
- कृषिको आधुनिकिकरण, यन्त्रिकरण, विविधिकरण र व्यावसायीकरणका माध्यमबाट उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,
- कृषि र पशु क्षेत्रको विकास एवम् विस्तार र स्थानीय रैथाने बालीको प्रवर्द्धन एवम् बजारीकरण गर्ने,
- शिक्षा र स्वास्थ्यलाई उच्च प्राथमिकता दिई आम नागरिकको पहुँच वृद्धि गर्दै गुणस्तरीय सामाजिक विकास, सुरक्षा र न्याय प्रत्याभूत गर्ने,
- लगानी मैत्री वातावरण सृजना गरी निजी क्षेत्रको मनोबल उच्च पार्ने र आय तथा रोजगारीका अवसर सिर्जना गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्ने,
- बजेट प्रणालीमा सुधार गरी सार्वजनिक खर्चको प्रभावकारीता अभिवृद्धि गर्ने,
- गुणस्तरीय शिक्षा एवम् स्वास्थ्यको पहुँचको प्रत्याभूति गराउने,
- घरेलु तथा साना उद्योग एवम् सहकारी प्रवर्द्धन गर्ने,
- पर्यटन प्रवर्द्धन,
- वातावरणीय पर्यावरण, जडिबुटी तथा वन्यजन्तु संरक्षण एवम् विपद् व्यवस्थापन,
- लैङ्गिक समानता कायम गर्ने,
- पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको भाषा तथा संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने,
- यस गाउँपालिकाका नागरिकलाई सूचना प्रविधि क्षेत्रको पहुँचमा पुऱ्याउने,
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहको सवलीकरण र सुशासन कायम गर्ने

सभा अध्यक्ष महोदय,

१४. माथि उल्लेखित उद्देश्य हासिल गर्नका लागि आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को बजेटका प्राथमिकताहरु देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ ।

- आर्थिक सुधार एवम् निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन,
- कृषि, उद्योग, वाणिज्य,
- श्रम, रोजगार, सहकारी, उर्जा र पर्यटन क्षेत्रको विकास,
- लगानी प्रवर्द्धन, स्थानीय रैथाने बालीहरूको बजारीकरण,
- शिक्षा, स्वास्थ्य तथा समाजिक संरक्षण र सुरक्षा
- गुणस्तरीय भौतिक पूर्वाधार निर्माण,
- गुणस्तरीय सडक, पुल एवम् सिँचाई कुलोको निर्माण एवम् विस्तार,
- खानेपानी तथा सरसफाई,
- फोहोरमैला व्यवस्थापन,
- राजश्व चुहावट प्रणालीमा सुधार र अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन,
- वन, वातावरण तथा वन्यजन्तु एवम् जडिबुटीको संरक्षण, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन,
- सुशासन तथा मानव संसाधन लगायत संस्थागत विकास र रोजगारी सिर्जना,
- वित्तीय सङ्घीयताको सुदृढीकरण एवम् सार्वजनिक वित्त प्रणालीमा सुधार र सेवा प्रवाहमा सुधार सम्बन्धी नीतिहरू,
- सूचना प्रविधि र सञ्चारको विकास एवम् विस्तार,
- खाद्य सुरक्षा एवम् पोषण,
- स्थानीय स्रोत साधनको जगेर्ना

सभा अध्यक्ष महोदय,

अब म यिनै चुनौती, उद्देश्य र प्राथमिकताको सेरोफेरोमा रहेर तयार पारिएको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को व्ययको अनुमान यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

१५. नेपाल सरकार तथा लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकमलाई अनिवार्य दायित्व, क्रमागत आयोजना, पालिकास्तरीय आयोजना र बस्तीस्तरबाट माग भएका वडास्तरीय आयोजनाहरूमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१६. नेपाल सरकार र लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदानबाट प्राप्त आयोजना तथा कार्यक्रमहरू छनोट गर्दा माग र आवश्यकतालाई प्राथमिकतामा राखी तोकिएको मार्गदर्शनको अधिनमा रही समयमै खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१७. संघीय सरकारबाट समपुरक अनुदान मार्फत प्राप्त भएको रकम रु १ करोड २० लाख र गाउँपालिकाको साझेदारी सुनिश्चित गर्न रु १ करोड २० लाख विनियोजन गरी कुल २ करोड ४० लाख हुकाम काजरजङ्ग पेल्मा सडक निर्माण वडा नं. ५ र २ का लागि विनियोजन गरेको छु ।

१८. यस गाउँपालिकाको सिफारीसको आधारमा आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न लुम्बिनी प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराएको समपुरक अनुदान रकम रु ७० लाख मा गाउँपालिकाको साझेदारी सुनिश्चित गर्न रु ७० लाख रकम समपुरक आयोजना कार्यन्वयनमा थप गरी कुल जम्मा १ करोड ४० लाख हुकाम मैकोट सडक निर्माणको लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।

कृषि तथा पशुपालन :

१९. "कृषि जीवनको आधार" भन्ने कुरालाई स्मरण गर्दै पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाका ८० प्रतिशत भन्दा धेरै नागरिकको मुख्य पेशाको रूपमा रहेको कृषि क्षेत्रलाई निर्वाहमुखीबाट आधुनिक एवम् व्यवसायिक बनाउँदै उत्पादित कृषि उपजहरूको बजारिकरणको माध्यमबाट आम नागरिकको आर्थिक स्थिति सबल बनाउन गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ देखी कार्यान्वयनमा ल्याएको "शहीद स्मृति कृषि कार्यक्रम" मार्फतविभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ।
२०. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका ओखर, स्याउ, आलु, सुन्तला, किवी, कागती तथा टिमुल लगाएतका फलफुल सम्भावना बोकेको क्षेत्र भएकोले फलफुल उत्पादन र प्रवर्द्धन गर्नका लागि फलफुल क्षेत्र विस्तार कार्यक्रममा रु ६ लाख ५० विनियोजन गरेको छ । पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाभित्रका सम्पूर्ण शहीद परिवारका सन्ततिहरू, सशस्त्र द्वन्द्वका घाइते, अपाङ्ग तथा वेपत्ताका प्रति परिवारहरूलाई कृषि उत्पादन तथा पशुपन्छी पालन अनुदान कार्यक्रमको लागि रु. ३६ लाख विनियोजन गरेको छ।
२१. संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिका भित्र रहेका कृषि तथा पशुपन्छीपालन कृषकलाई किसान सुचिकरणमा जोडिने छ र गाउँपालिका भित्र रहेका कृषि, मत्स्य र पशुपन्छिहरूको यकिन तथ्याङ्क व्यवस्थापन र संकलनको लागि आवश्यक १ लाख ६० हजार बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
२२. कृषकहरूसँगको लागत साझेदारीमा माटो व्यवस्थापन तथा बगैँचा सुधार कार्यक्रम को लागि आगामी आर्थिक वर्षमा ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२३. विभिन्न कृषि उपजहरूको उत्पादन बढाउन कृषकहरूलाई तरकारीको उन्नत तथा हाइब्रिड बिउ वितरण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ । यसैगरी बेमौसमी तरकारी खेती प्रवर्द्धन गर्न नमुनाको रूपमा गाउँपालिकाका व्यावसायिक कृषकहरूलाई तरकारी उत्पादन सहयोगको लागि प्लाष्टिक टनेल कार्यक्रमको लागि रु. ३ लाख ४० हजार बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२४. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूलाई ज्ञान सिप बृद्धिको लागि मागको आधारमा वडा स्तरिय घूमि कृषि तालिमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
२५. पशुपंक्षीमा लाग्ने रोगहरूबाट पशुजन्य उत्पादनको गुणस्तर र परिमाणमा हास आउन नदिन पर्याप्त औषधिको प्रबन्ध गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ । पशुपन्छीहरूमा फैलिने महामारी रोग नियन्त्रण तथा विभिन्न खोपहरूको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ । गाउँपालिकाका १४ वटै वडाहरूमा पशुपन्छीपालक कृषकहरूको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरेको छ । संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान कार्यक्रमबाट सञ्चालन हुने गरी बाखाको नयाँ पकेट स्थापनाको लागि बाखा पकेट विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ ।
२६. यसरी समग्र कृषि क्षेत्रमा रु ४० लाख र पशुपन्छी विकास तर्फ रु ५५ लाख गरी कुल जम्मा रकम रु. ९५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

रोजगार :

२७. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत आयोजनाहरू संचालन गरी रोजगारी अभिवृद्धि गर्न संघीय सरकारबाट हस्तांतरित सशर्त अनुदानबाट प्राप्त रु ५० लाख १६ हजार बजेटलाई समयमै कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

२८. गाउँपालिकाका बेरोजगार युवाहरूलाई सिपमुलक तालिमहरूको व्यवस्था गरी रोजगार बनाउन विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरूसँग साझेदारी गरी आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

पर्यटन :

२९. पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेका क्षेत्रहरूलाई आवश्यक प्रचार प्रसार गर्न नसक्दा सधैँ ओझेलमा परिरहेका छन । यसकारण गाउँपालिकाको पर्यटकीय क्षेत्र वडा नं. ६ डिम्मुरगौरामा रहेको तातोपानीलाई पर्यटन पर्वद्धन गर्न संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान स्रोतबाट संचालन हुने गरी रु. ९० लाख विनियोजन गरेको छु ।

३०. स्थानीय कला संस्कृति, भेषभूषा, भाषा र परम्परालाई झल्काउने गरी निकट भविष्यसम्म यसको अस्तित्व कायम राखी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको आकर्षणको क्षेत्र बनाउन लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।

उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम:

३१. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा नागरिकहरूलाई सीप विकास तालिम मार्फत उद्यमी बनाउने लक्ष्य अनुरूप लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बमोजिम नयाँ उद्यम संचालन गर्न रु ९ लाख ६० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु साथै अति गरिव परिवारको लागि कम्तिमा १० जनाको लागि हुने गरी साझा सुविधा केन्द्र स्थापनाको लागि रु ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

३२. सम्भाव्यउत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा बृद्धि गर्न समूहमा प्रविधि हस्तांतरणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद:

३३. विद्यार्थी मैत्री शैक्षिक पूर्वाधार, आधुनिक प्रविधिको उच्चतम प्रयोग, दक्ष र योग्य शैक्षिक जनशक्ति तथा अनुशासन र स्वमूल्यांकनको माध्यमबाट शिक्षालाई गुणस्तरीय, सर्वमुलभ र पहुँचयोग्य बनाउन पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाले आव २०७८/०७९ देखि सञ्चालन गर्दै आएको "शहीद स्मृति शैक्षिक विकास कार्यक्रम" लाई निरन्तरता दिदै आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३४. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको स्थानीय वस्तुस्थितिलाई समेटेर स्थानीय पाठ्यक्रम (मगर खाम मातृ भाषा) निर्माण गर्न रु ७ लाख विनियोजन गरेको छु। यसै गरी निरन्तर विद्यार्थी मूल्यांकन एवम् शैक्षिक क्यालेण्डर प्रकाशन गर्न आवश्यक १ लाख २० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३५. गाउँपालिकाले मातहतका विद्यालयहरूमा पठन पाठन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने उद्देश्यले स्वयंमसेवक करार शिक्षकहरूलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था गरेको छु । वास्तविक आवश्यकताको आधारमा करार स्वयंमसेवक शिक्षकहरूको व्यवस्थापन गर्न आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को दायित्व र आगामी आर्थिक वर्षको लागि गरी कुल जम्मा रकम रु ५ करोड ९५ लाख ८९ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु । साथै सामुदायिक विद्यालयहरूमा किशोरीहरूलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याडको व्यवस्था गर्न रु १२ लाख ४१ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३६. विद्यालय तहबाट खेलकुद प्रतिभाहरूको पहिचान गरी प्रोत्साहन गर्न राष्ट्रपति रनिड शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गर्न रु ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३७. विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयमा टिकाइ राख्न एवम् बालबालिकाको स्वास्थ्यलाई जंक फुडहरूको प्रभावमा पर्न नदिन दिवा खाजा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ, दिवा खाजा अनुदानको लागी रु. ९५ लाख ८० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३८. यस गाउँपालिकाका विद्यार्थीहरूलाई समयमै पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउन आवश्यक पहल गर्नका लागि रु. ३८ लाख ४२ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३९. यसरी आधारभुत तह र माध्यमिक तहमा शिक्षक व्यवस्थापन एवम् विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको लागि संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित सशर्त अनुदानबाट प्राप्त हुने रकम रु १५ करोड ७६ लाख ६४ हजार र पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको श्रोतबाट व्यहोर्ने गरी रु ६ करोड ३३ लाख ९ हजार गरी शिक्षा क्षेत्रमा जम्मा २२ करोड ११ लाख ३० हजार ६ सय ६४ रुपैयाँ मात्र बजेट विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य :

४०. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाका सबै नागरिकको पहुँचमा गुणस्तरीय, सर्वसुलभ र आधारभुत स्वास्थ्य सेवा पुर्याउनु यस गाउँपालिकाको प्रमुख लक्ष्य हो । जसको लागि गाउँपालिकाले आव २०७८।०७९ देखि लागु गरेको **सहिद स्मृति स्वास्थ्य कार्यक्रम**लाई निरन्तरता दिँदै कार्यक्रमहरू संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४१. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको गर्भवती महिलासंग उपाध्यक्ष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै हजार दिनका आमाहरूको पोषण सुधारका लागि पोषण झोला र सरसफाई किट व्यवस्थापन गर्नका लागि रु. ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४२. सुनौला हजार दिनका आमाहरूलाई पर्याप्त पोषितो खानेकुरा र पोषण सम्बन्धी परामर्शको व्यवस्था गरिनेछ । जसको लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत आगामी आर्थिक वर्षमा कार्यक्रमहरू संचालन गर्न रु ७ लाख ३२ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४३. संघीय सशर्त अनुदानबाट अनुदान प्राप्त प्रजनन स्वास्थ्य तथा किशोरी सम्बन्धी कार्यक्रम, महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम, परिवार कल्याण कार्यक्रम, स्वास्थ्य व्यवस्थापन कार्यक्रम तथा उपचारात्मक सेवा कार्यक्रमलाई तोकिएको मार्गदर्शन बमोजिम समयमै कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
४४. पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाका नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी औषधि एवम् औषधिजन्य मालसामानहरूको पर्याप्त व्यवस्था गरिनेछ । आव २०८१।०८२ मा औषधि तथा औषधिजन्य मालसामानहरू खरिद गर्न संघीय सरकारको सशर्त अनुदानबाट लागत व्यहोर्ने गरी रु १० लाख ९३ हजार र गाउँपालिका श्रोतबाट रु १४ लाख विनियोजन गरी कुल जम्मा २४ लाख ९३ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४५. यसरी आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ मा समग्रमा स्वास्थ्य क्षेत्रका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न संघीय सशर्त अनुदान बाट रु ३ करोड ७२ लाख ८ हजार र गाउँपालिकाको श्रोतबाट रु. ५० लाख ०२ हजार गरी जम्मा रु ४ करोड २२ लाख ८० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई:

४६.पुथा उत्तरगङ्गा बासीलाई शुद्ध र सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध गराउन खानेपानीका संरचनाहरूको मर्मत सम्भार एवम् निर्माणलाई जोड दिइनेछ । बिभिन्न स्थानहरूमा रहेका खानेपानीका मुहानहरूलाई संरक्षण गर्न वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ राखी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४७.सफा मुहान : स्वच्छ खानेपानी भन्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै खानेपानीका मुहानहरू सरसफाई गर्ने एवम् खानेपानीका मुहान वरपर फोहोरमैला नियन्त्रण गरिनेछ । यसैगरी दुषित खानेपानीको माध्यमबाट लाग्ने रोगहरूबारे सचेतना फैलाई मूहान संरक्षणमा स्थानीय बासिन्दालाई जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४८.नमूना सरसफाईयुक्त गाउँपालिका निर्माण गर्ने प्रतिवद्धता अनुरूप पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

कला र संस्कृति :

४९.पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिका आदिवासी जनजाति मगर समुदायको मौलिक रितिथिति र संस्कृतिले सुसज्जित भएको ठाउँ हो । यहाँका आदिवासी जनजातिहरूका पर्वहरू भुम्या तथा माघे संक्रान्तिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न एवम् स्थानीय भाषाको प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

५०.नेपालको संविधानले नागरिकहरूलाई छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, महिलाको हक, बालबालिकाको हक, दलितको हक, ज्येष्ठ नागरिकको हक, सामाजिक सुरक्षाको हक तथा सामाजिक न्यायको हक लगाएतका मौलिक हकहरूको व्यवस्था गरेको छ । हाम्रो समुदायमा महिलाहरू विभिन्न प्रकारका घरेलु तथा सामाजिक हिंसाको शिकार हुने गरेका छन् । जसको जनचेतनाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

५१.आ.व. २०८१।०८२ मा महिला, बालबालिका, दलित, ज्येष्ठ नागरिक, अपांग तथा आदिवासी जनजाति लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन् ।

५२.अन्तर्राष्ट्रिय नारी दिवसको अवसरमा विभिन्न प्रकारका कार्यक्रमहरू आयोजना गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । साथै मानसिक रोग लागेका बिरामीहरूलाई निशुल्क परामर्श सेवा र औषधिको व्यवस्था गरिनेछ । बालविवाह न्युनिकरण गर्दै परिस्कृत समाज निर्माणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५३.गाउँपालिकाको न्यायिक समितिबाट अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने विवादहरूको निरूपणमा सहजीकरण न्यायिक इजलास निर्माण गरिनेछ भने प्रत्येक वडाहरूमा गठित मेलमिलाप समितिहरूलाई पुनर्ताजगी तालिमको व्यवस्था गरी समितिहरूलाई थप सक्रिय बनाइनेछ । दलित समुदायले परम्परादेखि सञ्चालन गर्दै आएका व्यवसायहरूलाई व्यवसायिक र आधुनिक बनाउँदै लगिनेछ भने यसको संरक्षणको लागि नयाँ पुस्ताहरूलाई व्यवसायतर्फ आकर्षित गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५४.यसरी माथि उल्लेखित विषय र नेपालको संविधानले प्रदत्त गरेको हक सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयनको लागि र लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट व्यवस्थापनका लागि एकमुष्ट रु. ६५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु जसमा महिला परामर्श तथा सेफ हाउस कार्यालय संचालन तथा घेरावार कार्यको लागि रु. ८ लाख, महिलाहरूका लागि परियोजना तथा रोगहरूको बारेमा जनचेतनामूलको लागि रु.३ लाख, स्तन क्यान्सर स्क्रिनिङक (पत्ता लगाउने कार्य) कार्यक्रमहरूको

लागि रु. २ लाख, महिलाहरूको लागि इलेक्ट्रोनिकका साथै ड्राइभिङ् तालिमको व्यवस्थाको लागि रु. ८ लाख, विभिन्न संघसंस्थासँग साझेदारी कार्यक्रमको लागि रु. ५ लाख, धरेलु हिंसामा परेका महिला तथा बालबालिकाहरूको उद्धार तथा पूर्ण व्यवस्थापन कार्यक्रमका लागि ५ लाख, उपाध्यक्षसँग चेली कार्यक्रमको लागि ४ लाख, न्यायिक समिति सचिवालय संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यको लागि ५ लाख, सुत्केरी आमासँग करेसाबारी तथा भान्सा घर सुधार कार्यक्रमको लागि रु. ५ लाख, प्रजनन स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन कार्यको लागि रु १० लाख, मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी मनो परामर्श तथा ध्यान योगा कार्यक्रमको लागि रु. २ लाख, महिला दिवस र नारी दिवसका साथै १६ दिने अभियान कार्यक्रमको लागि रु. ५ लाख, पालिका स्तरीय महिला उद्यमी सम्मेलन तथा तालिम व्यवस्थापन कार्यक्रमका लागि रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

सडक, पुल तथा सिँचाई

- ५५.पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको अधिकांश क्षेत्र उच्च हिमालमा पर्ने भएकोले भौगोलिक जटिलताका भएता पनि विकासका आधारभुत आवश्यकताहरूको परिपूर्ति गर्न विभिन्न संरचनाहरू निर्माण गर्दै आएको छ । हाल गाउँपालिकाका करिब १० वटा वडाहरू सडक पूर्वाधारको पहुँचमापुगिसकेका छन् भने गाउँपालिकाअन्तर्गत वडा नं. २,३,४ र ९ लाई आगामी आर्थिक वर्षभित्र सङ्घीय र प्रदेश सरकारको सहयोग र यस गाउँपालिकाको विशेष पहलमा सडक सञ्जालसँग जोडिने व्यवस्था गरेको छु ।
- ५६.नेपाल सरकारको समपुरक अनुदान तर्फ र गाउँपालिकाको श्रोतबाट साझेदारीमा खर्च व्यहोरिने गरी हुकाम काजरजङ्ग पेलमा सडक निर्माण वडा नं. ५ र २ को लागि रु. २ करोड ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ५७.लुम्बिनी प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदान र गाउँपालिकाको श्रोतबाट साझेदारीमा खर्च व्यहोरिने गरी हुकाम मैकोट सडक निर्माणको लागि रु. १ करोड ४० लाख, प्रदेश सरकारबाट गर रन्मा सडक निर्माणको लागि रु ३५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ५८.समग्रमा यस गाउँपालिकाको सडक पूर्वाधार निर्माण तथा यातायात सु-व्यवस्थाको लागि संघ सरकार र प्रदेश सरकारको साझेदारीमा गरी कुल जम्मा रकम रु ४ करोड ६० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ५९.यस गाउँपालिकाका दुरदराजहरूमा जनताको आवतजावतमा सहजीकरण गर्न झोलुंगे पुल निर्माणको कार्य तीव्र रुपमा अगाडि बढिरहेको छ भने आवश्यकता भएको ठाउँहरूमा झोलुंगे पुल निर्माण गर्न संघीय सरकारबाट शसर्त अनुदान तर्फ रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

अब म भवन तथा शहरी विकास तर्फको कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

भवन तथा शहरी विकास :

- ६०.यस गाउँपालिकाको निर्माणाधिन प्रशासनिक भवनको कार्य सम्पन्न गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न संघिय सरकारसँग विशेष पहल गरिने छ ।
- ६१.पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूको स्तरोन्नति गर्दै सेवाहरू विस्तार गर्नु हाम्रो मुख्य प्राथमिकता हो । गाउँपालिकाको केन्द्रमा १५ शैया अस्पताल निर्माण कार्यमा रहेको छ । साथै १५ शैयाको अस्पताल निर्माणको लागि संघीय सरकार सशर्त अनुदानबाट खर्च व्यहोर्ने गरी रु ७ करोड २३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६२. उपभोक्ता समितिबाट निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारहरूमा स्थानीयको अपनत्व बोध गराउन उपभोक्ता समितिलाई नै जिम्मेवार बनाइने छ । साथै यस्ता आयोजनाहरूको गुणस्तरता अभिवृद्धि गर्न उपभोक्ता समितिहरूलाई योजना निर्माण गर्नु अगावै अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र यसैगरी आगामी आर्थिक वर्ष देखि रु २० लाख भन्दा बढि लागत अनुमान भएका सबै आयोजनाहरूको खरिद बोलपत्र माध्यमबाट गरिने व्यवस्था मिलाएको छु ।

६३. गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको गुणस्तर सुधारका लागि संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान बापतको रकमबाट खर्च व्यहोर्ने गरी स्थानिय साझेदारीमा विद्यालय भवन निर्माण गर्न रु १ करोड ९५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

६४. समग्रमा भवन, आवास तथा सहरी विकास क्षेत्रमा रु ९ करोड १८ लाख विनियोजन गरेको छु ।

लघु तथा साना जलविद्युत एवम् वैकल्पिक उर्जा :

६५. यस गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानहरूमा निर्माण गरिएका लघु तथा साना जलविद्युतहरूको मर्मत सम्भार तथा स्तरोन्नति गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु । वडा नं. २ मा रहेको झार्लुङ खोला लघु जलविद्युतलाई मर्मत गरी हिम गुईबाड जुनाड सम्म लाईन विस्तार गर्न रु. २२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

६६. विभिन्न मानवीय तथा प्राकृतिक कारणहरूले वन जंगलहरूमा हुने क्षति तथा हासहरू नियन्त्रण गर्न पहल गरिनेछ । बाढि, पहिरो तथा भू-क्षयको कारण जोखिममा रहेका क्षेत्रहरूमा ग्याबिन जाली लगाउने तथा भिराला खाली जमिनहरूमा वृक्षारोपण गरिनेछ । आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा वन जंगल संरक्षण तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । विपद व्यवस्थापन तथा प्रकोप व्यवस्थापन कोष स्थापनाको लागि रु. २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६७. अव्यवस्थित सडक पूर्वाधारको कारण पछिल्लो समय बाढि तथा पहिरोको जोखिम बढिरहेको छ । यस्ता जोखिमहरू न्युनीकरण गर्न अव्यवस्थित सडक पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै लगिनेछ । वर्षा याममा सडक मर्मत तथा सम्भार गर्नका लागि रु. २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६८. गर्मीयाममा वनजङ्गलमा डढेलो लगाउने, अनावश्यक वन फडानी गर्ने तथा वन पैदावारमा हानी पुऱ्याउने खालका मानवीय गतिविधिहरूलाई नियन्त्रण गर्दै वन जङ्गलको संरक्षण गरिनेछ । यसैगरी पानीका मुहानहरू संरक्षण गर्ने र यस गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेको वनजङ्गलमा पाइने सम्पूर्ण वन्यजन्तुहरूको चोरी शिकारी हुने प्रवृत्तिलाई रोक लगाउँदै वन्यजन्तु संरक्षणमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

६९. यस गाउँपालिकामा प्लाष्टिकको अत्याधिक प्रयोग जलवायु परिवर्तनको मुख्य कारक तत्व रहेको कुरा स्मरण गर्दै यस गाउँपालिकामा सकेसम्म प्लाष्टिक झोलाहरूको प्रयोगमा कमी ल्याउन पहल गरिनेछ भने वातावरण प्रदूषण गर्ने सबै प्रकारका गतिविधिहरूलाई नियन्त्रण गर्न जोड दिएको छु ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

सुशासन तथा संस्थागत विकास :

७०. दरबन्दी अनुसार कर्मचारीको पदपूर्ति हुन नसक्दा गाउँपालिका र अन्तर्गत निकायबाट उपलब्ध हुने सेवाहरू सेवाग्राहीमैत्री र गुणस्तरीय रूपमा प्रवाह हुन सकिरहेका छैनन् । रिक्त रहेका पदहरूमा स्थायी कर्मचारी मागको लागि प्रदेश मुख्यमन्त्री

तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालय मार्फत लुम्बिनी प्रदेश लोकसेवा आयोगमा माग पठाईएको छ ।उपलब्ध जनशक्तिलाई उच्च मनोबलका साथ आफ्नो योग्यता र क्षमता भरपुर सदुपयोग गर्न क्षमता विकासका लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।

७१.कुनैपनि स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्थाहरुले गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुपूर्व गाउँपालिकाको अनिवार्य स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ । त्यस्ता निकायका बजेट तथा कार्यक्रमहरुलाई गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रमसँग दोहोरिन नदिन वार्षिक रातो किताबमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

७२.गाउँपालिकाको सार्वजनिक सेवा प्रवाह एवम् विकास निर्माणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन आगामी आर्थिक वर्षमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, राजश्व सुधार योजना तथा क्षमता विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७३.गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालार्ई थप व्यवस्थित गर्नका लागि सि सि टिभि क्यामेरा जडान तथा मर्मत र डिजिटल हाजिरी ब्यवस्था गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

७४.आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ ।आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ का लागि रु ५७ करोड १२ लाख ३१ हजार विनियोजन गरिएको छ । कुल विनियोजित मध्ये चालु तर्फ रु. ३८ करोड ६९ लाख ९० हजार ९ सय ९२ रुपैयाँ (६७.५७ प्रतिशत) र पूँजीगत तर्फ रु १८ करोड ५६ लाख ९१ हजार ५ सय ४ रुपैयाँ रुपैया (३२.४३ प्रतिशत) विनियोजन भएको छ ।

७५.कुल विनियोजन मध्ये आन्तरिक राजश्व रु ५० लाख, चालु आवमा विभिन्न योजनाहरु कार्यान्वयन नभई संचित कोषमा मौज्जात हुने रकम रु ५० लाख र संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँट रु. ११ करोड ९ लाख गरी आन्तरिक आयतर्फ जम्मा रु. १२ करोड ९ लाख स्रोत व्यहोरिने छ । यसैगरी विनियोजित योजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन गर्न संघ तथा प्रदेशको वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रु. १० करोड ८० लाख ३९ हजार र संघीय सशर्त र प्रदेश सरकार शसर्त अनुदानबाट रु. ३२ करोड १२ लाख ९२ हजार परिचालन गरिनेछ । साथै संघ तथा प्रदेश सरकार समपुरक बाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदानबाट रु. १ करोड ९० लाख परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । प्रदेश सरकारबाट प्राप्त विशेष अनुदान तर्फ रु. २० लाख परचिलान गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

७६.आ.व. २०८१/०८२ मा साझेदार संस्थाहरु नेपाल जनजागरण मञ्च, नेपाल मगर समाज सेवा तथा सूचना केन्द्र, सर्वाङ्गीन विकास केन्द्र, विकास सरोकार समाज, कर्मफ्लाइट्स फाउण्डेशनलेसंचालन गर्ने विकास कार्यक्रमहरुको विवरण प्राप्त भएको छ । ती कार्यक्रमहरुलाई गाउँपालिकाको वार्षिक विकास कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

७७.सभाध्यक्ष महोदय, गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु र पुथा उत्तरगङ्गा बासी आमामुवा, दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरु, आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न आ-आफ्नो तर्फबाट सल्लाह एवम् सुझाव व्यक्त गर्नुहुने सम्पूर्ण व्यक्तित्वहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । साथै अहोरात्र खटिई सहयोग गर्नुहुने जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुप्रति आभार व्यक्त गर्दछु ।

७८. हामी पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाका सर्वाङ्गीन पक्षहरूको समावेशी र समतामुलक विकास निर्माण गरी हाम्रा नागरिकहरूको जिवनस्तरमा गुणात्मक परिवर्तन गर्ने यस सुनौलो अवसरमा उभिएका छौं । मैले आ.व. २०८१।०८२ को बजेटमा ल्याएका कार्यक्रमहरू यहाँका नागरिकका वास्तविक माग र आवश्यकतामा आधारित रहेका छन् । साथै पुथा उत्तरगङ्गा गाउँपालिकाको समग्र विकासमा योगदान गर्नु हामी सबैको कर्तव्य भएको व्यहोरा स्मरण गर्दै यस गरिमामय सभामा पेश भएको बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएका योजना तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा यहाँहरूको रचनात्मक सहयोग रहि रहनेछ भन्ने कुरामा विश्वस्त छु र सदैव सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

भुपेन्द्र वुढा मगर
बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति संयोजक
पेश मिति २०८१ साल असार ९ गते